

EN SAMLAD RÖST FÖR SVERIGES KULTURSKAPARE

Stockholm den 12 januari 2026

Kulturdepartementet

103 33 Stockholm

KLYS remissyttrande över betänkandet En kulturkanon för Sverige (SOU 2025:92)

Presentation och inledning

KLYS – Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd – är en samarbetsorganisation för professionellt verksamma inom områdena ord, ton, bild/form samt scen/film. Genom sina 14 medlemsorganisationer företräder KLYS cirka 30 000 yrkesverksamma kulturskapare.

KLYS verksamhet omfattar frågor av gemensamt intresse för olika kulturskapargrupper, såsom upphovsrätt, arbetsmarknad, socialförsäkringar och skatter. En central målsättning för KLYS är att stärka de yrkesverksamma kulturskaparnas villkor och att säkerställa långsiktigt hållbara förutsättningar för konstnärlig och litterär yrkesutövning.

KLYS sammanfattande ställningstagande

KLYS har beretts tillfälle att yttra sig över betänkandet *En kulturkanon för Sverige* (SOU 2025:92) och lämnar härmed sitt remissyttrande.

KLYS avgränsar sitt yttrande till förslaget om att inrätta en stiftelse (kapitel 6 och 7), eftersom denna organisationsform utgör en grundläggande strukturell förutsättning för betänkandets övriga förslag. Mot denna bakgrund avstår KLYS från att kommentera övriga delar av betänkandet.

Vi identifierar flera väsentliga brister i förslaget om att inrätta en stiftelse. Förslaget föregås inte av en tillräckligt genomarbetad konsekvensanalys, särskilt vad gäller de ekonomiska och principiella konsekvenserna av att avskilja medel från Allmänna arvsfonden – en fond som under närmare ett sekel utgjort ett betydande och stabilt finansieringsinstrument för civilsamhället.

KLYS noterar vidare att antagandet om en långsiktig real avkastning om fyra procent framstår som optimistiskt mot bakgrund av de senaste årens föränderliga finansiella marknader. Därtill bedömer KLYS att en ny stiftelse, med ett uppdrag som i flera avseenden överlappar befintliga kulturinstitutioners verksamhet, riskerar att skapa parallella strukturer som konkurrerar med redan etablerade institutioner och kan komma att försvaga den kulturpolitiska infrastrukturen.

Vi bedömer att den föreslagna konstruktionen medför risker för styrning av konstnärligt och kulturellt innehåll och att principen om armlängds avstånd kan komma att urholkas, inte minst utifrån att bildandet av stiftelsen sker utifrån en politisk beställning. Något som kan komma att innebära en ytterligare risk för minskad transparens. Därtill saknas överväganden om alternativa organisationsformer, såsom myndighetslösningar eller förvaltning inom redan existerande kulturinstitutioner.

Sammantaget gör detta att KLYS **avstyrker** förslaget om att bilda en stiftelse.

Avslutande synpunkter

Sveriges kulturinstitutioner och yrkesverksamma kulturskapare bidrar redan i dag i hög grad till att tillgängliggöra det kulturarv som behandlas i betänkandet för en bred allmänhet. KLYS menar därför att statens insatser i första hand bör inriktas på att stärka de befintliga strukturerna inom kulturen samt de yrkesverksamma kulturskaparnas villkor, utan särskilda styrsignaler som innebär att enskilda verk eller uttryck lyfts fram på ett sätt som riskerar att stå i konflikt med principen om konstnärlig frihet.

Om en stiftelse trots detta inrättas är det KLYS rekommendation att denna i så fall byggs på redan befintlig kompetens inom kultursektorn och att finansieringen sker inom ramen för regeringens initiativ om kompletterande finansiering, med fokus på privata och frivilliga finansieringslösningar snarare än avskiljande av offentliga medel till detta ändamål.

I övrigt vill KLYS hänvisa till våra medlemsorganisationers yttranden över utredningen i den mån de inlämnat sådana.

För KLYS

Fransesca Quartey, ordförande KLYS

KLYS – EN SAMLAD RÖST FÖR SVERIGES KULTURSKAPARE

Sveriges Författarförbund, Dramatikerförbundet, Svenska Journalistförbundet, Läromedelsförfattarna, Konstnärernas Riksorganisation, Svenska Tecknare, Svenska Fotografers Förbund, Föreningen Svenska Tonsättare, SKAP, Federationen Svenska Musiker, Fackförbundet Scen & Film, Sveriges Scenkonstregissörer, Oberoende Filmares Förbund, Unionen- fackklubben vid SR, SVT och UR